

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, pone-
deljkov in dnevoj po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891.
Published by:

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Kdo bo zmagal?

Ali naj grem med preroke? Vsak bi se mi v obraz smejal. Posebno pri vojskah je preroški poklic klavern. Ampak v vojski smo. Sicer se iz te vojske, že zdaj nekateri norce brijejo. "Kakšna vojska je to?" prašujejo. Drugi namigavajo, da se mora za kulizami neke presti, in bi imeli vojskujoči ves svet za norca. Tega jaz ne verjamem, vojska je, le to je gotovo, da je res malo čudna vojska, pa so to čudno obliko prinesle razmere, in razmere niso vedno v rokah tistih, ki primejo za orožje.

Ni nobeno prazno prerokovanje, le vprašanje je. Kdo bo zmagal? Za vedno tako ne more iti naprej, niti ne tako ostati. Kako toraj bo, kdo zmaga?

Pravim, da moč razmer nimajo vedno v rokah. Ni nobena tajnost, da so se Nemci, ko so se pripravljali, bali večjega spopada kakor ognja. V malih spopadih ali vsaj pohodih naj bi prišli do svojih političnih namenov.

Res so uspeli pri Avstriji, potem pri Čehoslovakiji, končno pri Poljski. Še vse bolj so uspeli. Stalina so pridobili na svojo stran. Svet je zastrmel. Že v zadnji vojski so trdili, da je šlo slabo, so podlegli, ker se je Nemčija morala vojskovati na dveh frontah. Nemci niso neumni. Podajo roko Stalinu, tu je fronta izključena, na zapadu pa imajo Siegfriedovo linijo, pred to se mora vsak ustrašiti, in poleg malo strahu stegnejo roko tudi proti zapadu, ponudijo mir, in Nemčija bi prišla na vsi črti na svoj račun. Ampak Angleži in Francozi se sicer bojijo Siegfriedove linije, ustrašili se pa niso preveč, in v roko za premirje niso segli.

Razmere. Kako to, da se je Hitleru tako mudilo pri ponujenem premirju? Razmere. Na vzhodu so nastale te razmere, in zagonetni Stalin jih je privlekel na dan. Svet se je čudil, ko je Ribbentrop uspel v Moskvi. Nezasišano. Na obeh straneh so rabili nekaj žavbe, ko je svet zastrmel, ampak v resnici je moral Ribbentrop Stalinu izstaviti ček in ga podpisati, pa na čeku ni bila označena vsota, katero Stalin zahteva. Takoj so divje s svojo mašino padli čez Poljake, v par tednih so opravili, ampak takoj je prišel Stalin s čekom. Kaj boš? Podpisan je. Stalin je "kešal" več in več. Ukrajince je "kešal", potem Balkan na jugu, Finska je dnevno vprašanje in je zdaj na vrsti. In mislite, da Stalin ne bo ničesar več "kešal"? Postopa počasi in previdno, ampak na vzhodu podrtja fronta iz nava vstaja, Nemčija je zopet med dvema frontama, dasi na vzhodu ne poka, na zapadu pa slonijo vojaki na puškah, le mine pokajo in kaki bombniki se prikazujejo, da se pač pokaže, da je vojska.

Vojske radi vojske pa nihče ne mara, mine in bombe so le tudi nadležna roba, in tako so prav na Angleškem začeli govoriti o Zedinjeni Evropi in o miru brez zmage. Utegne se prigoditi, menda prvokrat, kar svet stoji, da pride do miru brez zmage. Ni ravno izključeno.

Ali pride do Zedinjene Evrope? Tu bo treba malo pre-roške robe. Ali hočejo vključiti tudi Rusijo? Morda, videl nisem ničesar, in če hočejo, ali hoče tudi Stalin iti v to novo Evropo? Meni se le zdi, da ima Stalin svoje lastne račune. Kakšne? Baltik že ima, par strelav še in Finci bodo klonili. Kaj potem? Zedinjena Evropa — že kar v začetku pravijo, da je le utopija — bi morala hoditi dolgo pot. Stalin ni sanjavec, hud realist je. Poglejte. Ali ne špega ta Stalin še malo več tja na zapad? Govori brumno o miru. Saj morda ne bi bilo treba streljati. Poljske ni več, ampak Poljaki so. Ali pripusti Hitleru ugrabljene Poljake, ali bodo Poljaki rajši pod Hitlerem, in rajši pod Stalinom, ko ne bo drugega izhoda?

Čehi bi bili seve za Zedinjeno Evropo, ki pa je utopi-stična od začetka do kraja, in če se Stalinu poljubi, da pogleda na Čeha, bogami, Čehi sami so že prej močno gledali v Moskvo, stavim, da bodo pogledali rajši tja, kakor zijali v neko utopistično Evropo. In če Stalin vrže oči na Poljake, Čeha, Slovaki imajo itak le kurnik ... bo pogledal

tudi še na jug, na Carigrad, ker tja gleda Rusija že stole-tja, in pogledati utegne tudi na Balkan, in Bolgari so več-raj burno pozdravili ruskega poslanika, Srbi so bili za Ru-sijo, in Hrvatov in Slovencev morda niti vprašal ne bo.

Precej prerokovanja je pri ti robi, ampak Stalin je realist, in če ima pod seboj — hočeš — nočeš — ves slovan-ski svet, mu bo malo za to, kako uredijo drugi svojo Euro-pu, ali meje ali kolonije, ali demokracijo ali sirovine. Stali-nu se ni treba za to brigati. Ako se ne morejo poglihati mirno med seboj, naj se prepirajo in tepejo še naprej, Stal-in se jim lahko smeje.

Zopet pa bi bilo treba prerokovati, kako bi bilo in bi se živel na vsem vzhodu pod Stalinom. Če zavlada le ko-ličak neka pravičnost na vse strani, za narode in plemena, se Mažarom in Rumunom ne bo treba pritoževati, niti ne slovanskim plemenom, in če bi Stalin zavladal od Gdanska —Trsta do Vladivostoka ... Boga ne bo mogel iz nebes izbiti, in edinole ateizem je kamen velike spodtike.

Fantasterije, ampak poglejte, kako je pred vašimi oč-mi, kakšna je vojska, in kako bo končala, saj tako ne more iti naprej, in vsaj končati mora. Stalin, kolikor je na nje-mu, ne bo čakal na neki brezkončni konec.

KAKO SMO SE IMELI V DOMOVINI

Sheboygan, Wis.

V zadnjem dopisu sem pisa-la, kako sem se vozila v Bel-gijo, danes bom pa opisala, kaj sem videla tam in kako sem se vozila nazaj v Ameri-ko. — V Belgiji sem se mu-dila en teden in so mi razka-zali razne zanimivosti kraja. Cerkev imajo veliko in je bila ravno dograjena. Stoli so v tej cerkvi prav taki, kot jih imamo po stanovanjih, samo da je zadnji del višji. Med sv. mašo kleče na stoli, ko je pridiga pa stol obrnejo in se vsedejo, kar se je meni vi-delo precej praktično. Naj-bolj me je tam zanimalo dvo-kolno vozilo. Tam je vse na dveh kolesih, tudi konjska uprega, "bicikljev" je pa tam toliko, kot jih menda še ni-sem videla. Videla sem tudi pravo zanimivost, kolo za ce-lo družino. Mož je vozil od spredaj, žena od zadaj, v sre-di sta imela pritrdjen koš, no-tri pa dva otroka. Tudi me-nihi in usmiljene sestre, sem videla, ko so se vozili na dvo-kolesih. Avtomobili so tukaj redki.

Čas bivanja v Evropi se je naglo bližal koncu. G. Zakraj-šek mi je naročil, da moram biti 13. avgusta v Parizu, ker 24. avgusta pojdemo že na parnik. Dal mi je naslov od hotela in mi sporočil, da pri-de tja tudi skupina iz Ljub-ljane. Ob 8. pride ravno tisti voznik, ki me je pripeljal tje in sedaj sem si šele ogledala vozilo. Bil je Plymouth mode-la '26. — Poslovila sem se od sestre in družine. Žalostno je bilo slovo, sestra je jokala, jaz sem jo tolažila, pa sem sama komaj dušila solze. Še enkrat sva se objeli in polju-bili in voznik je pognal. Sedaj so pa tudi mene, solze polile in pustila sem jim prosto pot, saj sem bila sama. — Opazila sem, da smo se vozili po rav-

no isti poti kot pred enim tednom. Morala sem namreč nazaj na Nemško, toda sedaj so bili pri pregledovanju bolj natančni in so celo številke na ameriških bankovcih zapi-sali. — Ob 9 uri pridemo na postajo v Achen. Takoj sem stopila na vlak in vozila sem se ves čas do 5 ure po lepi francoski pokrajini. Poleg mene je sedela mladenka nemške narodnosti, ki je pa tudi govorila angleško, kar je bilo meni jako zadovoljivo. Vračala se je v London in je povedala, da je zaposlena tam že nekaj let pri neki bogati družini in da vsako leto ob-išče svojce v Nemčiji. — Naj omenim, da je bil vlak zelo natrpan s potniki vse do Pari-za. Ljudje so sedeli po kov-čehih in tudi po tleh, ko je prišel sprevodnik pregledova-ti potne listke, je pa še godr-njal nad potniki, ker ni mo-gel hitro skozi. — Omenjena nemška dekle, ki je z menoj sedela, je bila namenjena ob-iskati prijateljico v Parizu. Na žalost je pa na postaji nihče ni pričakoval, kot je meni-la da jo bo in je bilo prav ne-rodno, ker ni znala francosči-ne, jaz pa tudi ne. Menjati smo morali denar in kmalu dobile tekse. S težavo smo po-vedale vozniku, da bi rade v menjalnico. Nazaj grede je mene odpeljal v naročeni ho-tel, ono dekle pa k njeni pri-jateljici. Takoj se registriram in opazim, da skupine iz Ljub-ljane še ni. Dobila sem sobo in ko se umijem in preoble-čem, se podam v spodnje pro-storej kjer sem pričakovala potnikov iz Ljubljane. Ker jih ni bilo, sem se podala v me-sto, a ne predaleč, da se ne izgubim. Vrnivši se nazaj sem zopet pogledala v knjigo, to-bili da pričakovanih iz Ljubljane še ni bilo. Z mislimi, kedaj odpe-je vlak proti Havre in če bodo prišli Slovenci v ta hotel ali ne ter z drugimi

skrbmi se podam k počitku. V teh skrbih sem zaspala. Ob šestih zjutraj vstanem in hi-tro pospravim svoje reči v kovčge, pozvonim in nosač odnese kovčge v spodnje pro-store. Doli je bilo še vse mir-no, le star uradnik je dremal na stolu. Izročim mu ključ od sobe, plačam in zopet pogle-dam v knjigo, kjer spet ni bi-lo nobenega znanega imena. Prepričana sem bila, da so od-šli v kak drug hotel, četudi mi je g. Zakrajšek pisal, da pridejo v ta hotel. — Kako naj se sedaj pogovorim s sta-rim uradnikom, ko je on go-voril samo francosko, jaz pa svoje. Nazadnje me je vendar razumel, da bi rada v Ameri-ko in v Havre. Poklical je teksi in tako sem se odpelja-la. Vozila sem se precej časa in zopet so me navdajale mi-sli, kdo ve, če se prav pe-ljem? Voznik je ustavil pred velikim poslopjem, plačala sem in takoj je bilo pol duca-ta nosačev, katerih eden je pograbil moje kovčge, jaz pa za njim. Pri neki pregraji po-rine kovčge notri, meni pa izroče listek s številko. Vprašala sem, da bi rada kupila vozni listek za v Havre, pa mi je samo odkimal, da me ne razume. Obrnem se do ne-koga drugega, ki me spremi v pisarno in mi pokaže na ne-ko linico, kjer sem opazila za-pisano, da je tam angleški uradnik. Kmalu je prišel iz druge sobe gospod, ki je v mo-je veselje govoril res angle-ško. Povem mu kako in kaj in kam sem namenjena, na-kar gremo kupiti listek in tu-di nosaču pove, naj gre po prtljago, za katero sem mo-rala plačati precej mastno na-jemnino za pol ure. Hotela sem gospodu ponuditi napit-nino, pa je odklonil. Povedal pa mi je, da je bil več let v New Yorku, sedaj pa da je zadovoljen v Parizu, dasi več-krat misli na Ameriko. Z nosačem sva potem hodila mimo številnih vlakov, ki so čakali za odhod, končno se je le ustavil pri nekem vlaku, ki je bil pa še prazen. Odkaze mi prostor, jaz mu pa dam ves francoski denar, kolikor sem ga imela. Bilo je 13 fran-kov, pa mi še reče, da ni do-voľj. Jaz sem mu dopovedo-vala, da če ni zadovoljen s tem, naj pa pusti, ker sem na postaji že vse preveč plače-vala tem številnim postreže-kom, ki kar zgrabijo člove-ku prtljago, jo nese nekaj ko-rakov, pa mu že moraš plača-ti. Ko je uvidel da mu res no-čem več dati, je vzel ponuja-ni denar in odšel. — Več kot pol ure sem bila popolnoma sama v vlaku in začelo me je že skrbeti, če je to pravi vlak. Gledala sem skozi okno so-sednji vlak, ki se je z vso na-glico polnil in že tudi odpe-ljal, jaz pa še vedno sama v vlaku. Tedaj sem pa le zagle-dala gručo ljudi, ki gredo proti mojemu vlaku. Spozna-la sem slovenske znanke, kot gg. Zore, Kramar, Virant in druge. Svidenje je bilo nad vse veselo in povedali so mi, da so bili ravno v istem hote-

lu kot jaz, pa da so prišli ze-lo pozno in zato se niso regi-strirali.

Odpeljemo se proti Havre in tam je na nas že čakal parnik Bremen. Tega razko-šnega parnika ne bom opiso-vala, ker je to storilo že več potnikov. Vožnja je bila za-bavna in v resnici prekratka. Po štirih in pol dnevih vožnje smo bili že v New Yorku. Ko nam pregledajo prtljago, se takoj odpravimo naprej. Jaz sem šla z g. Virant in g. Tom-šič v Cleveland, O., kjer sem nameravala obiskati prijate-ljico. V Cleveland smo se pri-peljali ob 2 uri zjutraj, tedaj me ga Virant povabi naj grem z njo. Odkazala mi je posteljo in sobo, kjer sem se prav lepo odpotila. Drugi dan me je ona in njen zet odpelje-ta do prijateljice, za kar prav lepa hvala, kakor tudi za vso gostoljubnost, ki sem je bila deležna. — V Clevelandu sem ostala en teden. Hvala ge. Zu-paneč in ge. Perušek, ki so mi razkazali razne zanimivo-

sti Clevelanda. Veliko lepega sem videla v tej ameriški "Ljubljani," ki mi bo ostalo dolgo v lepem spominu. Še bi bila rada ostala, toda treba se je bilo podati proti domu. Na postaji doma so me pričakali moji sinovi, hči, zet in nekaj prijateljic. Svidenje je bilo ve-selo in enako tudi potem v dvorani, kamor so me odpelja-li, ker je ravno tukajšnja po-družnica SZZ imela svojo se-jo. Članice so me pričakovale in bile vesele, da sem se vrni-la med nje. Izročile so mi lep dar, za katerega najlepša hva-la. Hvala pa tudi vam cenje-ni čitatelji mojih spominov, druge sopotnice pa prosim, da bi tudi one kaj pisale, kako so se imele. — Hvala Mrs. Blai in Mrs. Erjavec za njiju trud opisovanja. Verjemita, da so vam čitatelji hvaležni za vse, kar ste napisali. — Hva-la lepa tudi uredništvu Amer. Slovenca, čitateljem in sopot-nicam lanskega izleta SZZ pa pozdrav.

Mary Majcen

RAZNOTEROSTI

NAVAL ZA DRŽAVLJAN-SKE PAPIRJE

Chicago, Ill. — Že od leta 1929 ni bilo na tukajšnjem naturalizacijskem uradu take-ga navala za državljanske pa-pirje od strani tujerodcev, ka-kor je bilo letos od 1. julija naprej. Homatije v Evropi imajo seveda v prvi vrsti pri-tem opraviti, kajti marsikdo, ki je poprej menil, da je "vse-eno dobro," je zdaj izprevi-del, da bo bolj varno, ako si zasigura bivanje v Ameriki. Tako se je od 1. jul. naprej do zdaj vložilo 12,783 pro-šenj za državljanstvo, kar je 1,605 več kakor v isti dobi lanskega leta.

MLEKARSKA UNIJA VOLI URADNIKE

Chicago, Ill. — Tukajšnja unija razvaževalcev mleka bo imela te dni po dolgem času zopet volitve uradnikov. Teh volitev že ni bilo celih 18 let. V letu 1921 je namreč član-stvo podaljšalo teden in j in uradnikom službeno dobo za nedoločen čas, in sicer iz hva-ležnosti, ker so ji unijo spre-tno vodili, jo obvarovali pred raketirji in obenem dosegli za članstvo visoke plače. V uniji pa se je zadnje čase dvignil upor proti temu sistemu do-smrtnih službe, češ, da ni de-mokratsko, in tako se bodo zdaj vršile zopet volitve.

O, TE GRABLJE!

Evanston, Ill. — 20 letni John E. Curran se je zadnji torek pripeljal k hiši svoje sestre, na 290 Elmwood ave., ter spraval avto v garažo, pre-dno je nameraval iti v hišo. Sestra je slišala, ko se je pri-peljal, toda preteklo je pol ure, a fanta še ni bilo v hišo. Šla je pogledat, kaj ga zadr-žuje, pri tem pa ga je našla nezvestnega ležati na tleh. Poklicala je policijo, ki je

fanta z umetnim dihanjem spravila k življenju ter ga od-odpeljala v bolnico. Tam se je pacient izrazil, da ga je nekaj udarilo po čelu, a, kar se je naprej zgodilo, se ne spominja. Z lahkoto pa se je ugotovilo, da je v garaži sto-pil na grablje, ki so ležale na tleh. Udarci, ki ga je pri tem dobil od ročaja, je bil tak, da mu je razbil očala in ga vr-gel po tleh. Po naključju je pa del pri tem ravno za avto, da mu je ogljenčev mo-noksid uhajal v pljuča. Se-stra je torej še ravno pravo-časno prispela, da ga je reši-la grozeče smrti.

BARVE, KI UNIČUJEJO BAKTERIJE

V Nemčiji izdelujejo barve, ki imajo sposobnost, da ubi-jajo bakterije v človeškem te-lesu, ne da bi temu kaj škodovali. Zdravniška znanost je iz teh barvil izdelala novo vr-sto učinkujočih zdravil, ki so tem večjega pomena ker se dajo uporabiti zoper bakteri-je proti katerim do danes ni-so imeli učinkovitih pripomoč-kov.

ŽRTVE ŠPANSKE DRŽAV-LJANSKE VOJNE

"Bulletin des ecoles chre-tiennes," list krščanskih šol-skih bratov, ki izhaja v Ri-mu, objavlja v svoji zadnji številki seznam 163 šolskih bratov, ki so bili med špan-sko vojno ustreljeni ali do smrti mučeni. Za posledicami hude ječe ali zaradi mučenja je umrlo še 5 bratov, 15 rektorjev, 3 lajaki in 4 hlapci.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in naj-starejšo jugoslovansko Ra-dio uro od 9. do 10. ure do-poldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

TARZAN IN OGENJ V THORU

(12)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je odjeknil zadnji odmev Tarza-novega zmagoslavnega krika v tenni džungli, se je Tarzan obrnil k ostalim, ki so strnili vani in jim rekel: "Mi še nismo varni. Kdo ve, koliko je še teh divjakov v bližini. Mogoče je, da je to samo eden izmed številne tolpe, ki se klani okrog po džungli."

Majoor Burton pa reče vznemirjen: "Kaj naj napravimo? Imamo orožje, s katerim jih nekaj časa lahko zadržu-jemo, toda nazadnje nas vendar pre-magajo, umore, ali zaslužijo." "Na vi-soka drevesa pojdimo," je odgovoril Tarzan pomirljivo: "dokler jaz sam ne raziščem okolice, v koliko je varna."

Majoor Burton je bil nad tem Tarza-novim predlogom še bolj vznemirjen, toda Tarzan mu ni več odgovoril, am-pak samo namignil, naj mu slede. Ma-lo nerodno je bilo za te, ki so bili va-jeni zemlje, uživati se v plitje življe-nje; toda Tarzan jim je spletel v vejah dreves dolgla udobna ležišča.

Ko je bil Tarzan gotov in je vsa-kemu napravil svoje ležišče za preno-čilo, se je oddaljil od njih, potem, ko jim je zabical, naj ne zapuste tega kra-ja. Prišel je tudi na mesto, kjer je po-prej umoril divjega velikana, toda sam svojim očem ni mogel verjeti. Velika-novo truplo je izginilo kot duh.

POZORI

Pogled na številke poteg nastopa v imena. Ako ti je naravnost potekala obnovi jo in pomazi listu!

OKROŽNICA PAPEŽA PIJA XII.

"Summi Pontificatus"

(Dalje)

Tudi oblast mora biti pod oblastjo

Častiti bratje, če je pozaba medsebojne ljubezni, ki edina more pogasiti požar sovražstva, zglediti spore in nasprotja in tako utrditi mir, za složno sožitje narodov vir največjih nesreč, ni narodom v vsej človeški družini kakršnegakoli rodu nič manj pogubna zmeta, ki svetno oblast razrešuje vsakega ozira in odvisnosti od Najvišjega, iz katerega kot iz prapočela in vrhovnega gospodarja izhaja posameznik in človeška družba; in ki svetno oblast odvezuje vsake vezi na kakršenkoli višji zakon, ki kot iz pravila izhaja od Boga, dajoč ji neomejeno svobodo in prepuščajoč jo samovolji in nestalni sodbi, ki se ravna le po zahtevah in koristih posameznega primera. Ko je tako zavržena božja veljavnost in božja postava, si svetna oblast v neizogibni posledici prilasča vrhovne, nobenemu zakonu podvržene pravice, ki pritičejo samo Stvarniku samemu; postavi se na Njegovo mesto in povzdigne državo ali skupnost za najvišji smoter življenja, za vrhovni vidik navedenega in pravnega reda in tako odpravi vsak priziv na naravna načela ali krščansko vest.

Seveda pa si nočemo prikrivati, da se vplivi zmotnih načel k sreči pokažejo takoj v vsej svoji daljnosežnosti, in v glavnem zato ne, ker je krščanski duh, v katerem so zrastle narodi, še vedno globoko vkoreninjen v srcih, čeprav večkrat nezavedno. Kljub temu pa ne smemo pozabiti, da je vsak družabni red, ki sloni na človeških postavah, ki črpa svoje nagibe zgolj iz zemškega in oslanja svojo moč samo na zunanja sredstva, bistveno pomanjkljiv.

Kjer so zatajili odvisnost človeškega prava od božjega, kjer se ni moglo obrniti drugam kot na nestalna pravila zgolj zemске oblasti, kjer vlada samovolja, ki jo usmerja in omejuje le koristnost, tam čisto zanesljivo tudi človeško pravo v najodločilnejših trenutkih izgubi moralno moč in ker te ni, v takih trenutkih ni več priznana in ne

more terjati žrtev.

Res je, da tudi oblast, ki sloni na takih ugodnih okoliščinah more kdaj doseči zunanje uspehe, da površen opazovalec strmi nad njimi; toda pride čas, ko udari neizprosni zakon in se podere vse, kar je stalo na očitnem ali prikritem prepadu med svetnim, zgolj zunanjim uspehom in notranjo silo npravi in poštenja. Ta prepad pa zazija vedno, kadar svetna oblast ne prizna ali zavrne gospodstvo vrhovnega Zakonodavca, ki je dal vladarjem oblast, pa ji je določil tudi meje.

Tudi svetna oblast je po volji Stvarnika (kakor modro uči Naš veliki prednik Leon XIII. v okrožnici "Immortale Dei"), da ureja družabno življenje po določilih nekega reda, ki je v splošnih načelih neizpremenljiv, da človeku v tem življenju olajšuje pot do telesne, razumske in nprave popolnosti in da mu pomaga doseči nadnaravni namen.

Vzvišena pravica in poslanstvo države je torej, da podpira in uravnava zasebno in posamezno delavnost v narodnem življenju, da vse skladno usmerja v splošno blaginjo; o tej pa ne morejo odločati svojevoljni pojmi, tudi se konec koncev ne more meriti po materialnem uspehu družbe, ampak po skladnem razvoju in naravni izpopolnitvi človeka, kateremu je Stvarnik družbo namenil kot sredstvo.

Gledati državo kot smoter in namen, kateremu se mora vse podrediti in mu služiti, pa je resnični in trajni blaginji narodov le v škodo. Do tega pa pride, bodisi da država dobi tako neomejeno oblast kot roka naroda, rodu, ali družabnega razreda, bodisi da si jo država sama prilaisti kot neodvisen gospodar, ne da bi ji jo kdo izročil.

Če pa si država sama prevzame in prisvoji zasebno pobudo, more, ker jo vodijo zapletena in mnogovrstna notranja pravila, ki ji sicer varujejo le dosego njenih lastnih namenov, biti pogubna, kar škoduje tudi javni blaginji, ker je zdrknula z naravnega področja zasebne pobude, ki je odgovorna.

(Dalje prih.)

ZA NAŠE GOSPODINJE

V pričakovanju...

Če je božič v prvi vrsti praznik Deteta, praznik otroka, je tudi predbožična doba, advent, v znamenju otroka. Otrokova duša je za dobo polna pričakovanja, za advent, zlasti sprejemljiva. Otroško srce v teh dneh hitreje bije in otrokove oči se zdaj bolj in skrivnostneje iskrijo. — Teh odtenkov plahutanja otrokove duše v tem času ne smeta prezreti oči in mati. Se več: strune svojega lastnega srca morata uglasiti v skladu z brnenjem otrokove duše, tako da nastane ena sama pesem, ki se naj globoko "vpoje" v vse njegovo življenje in naj mu napolni življenjsko pot v srečnem in blagoslovljenem spominjanju na mladost.

Središče adventnega doživljanja bodi za družino in otroke večerni čas. Molitev rožnega venca, (ki je žal, že precej iz navade,) in besede posebnega pomena naj v prvi vrsti krasijo te tihe večere. Jerbašček z jabolki in orehi naj spremlja besede in nalahno pokljanje orehovih lupin bo pričaralo pred oči otrok večer za večerom nove božične podobe. Kako se zablestijo otrokom oči, če se zdaj starši pravilno pogovarjajo z njimi! Ti pogovori se morajo seveda prilagoditi starosti otrok. Večno lepa in globoka božična zgodba je v leposlovju in umetnosti tako neizčrp-

no bogata, da človeku spet in spet vzbuja novo razmišljanje in novo veselje. Semkaj spadajo povesti v šegah in navedbah prejšnjih časov in o doživljajih prejšnjih božičnih dni v družini. S svojimi prvimi zvoki se začno oglašati božične pesmi. Razne želje pridejo na vrsto, kako božično zgodbo je treba glasno prečitati. — Vendar ni treba pretesno z okvirjem obdati teh dni, saj se je moči razgovarjati tudi o čem drugem in pripovedovati otrokom pravljice, se igrati z njimi in podobno. Poglavitno je pač to, da je podčrtana skupnost družinskih članov, nedeljiva povezanost družine, ki naj ko ena sama luč gori ves advent do velikega plamena — božiča.

Ta adventna večerna ura pa ne sme oživeti in živeti samo na večere, marveč naj prešinja tudi dneve. S tem nočemo reči, da bi bili zmeraj nekam v čustvih, pač pa naj bi sleherni družinski član nosil v teh dneh v srcu odsev lučke z božičnih jasic. Kako lepo moramo razne opomine otrok spojiti s spominom na bližajoče se božične praznike. Seveda spet ne tako, da otroku za kazen vsako uro prečrtamo vse njegove želje ali mu obratno — obljubujemo zvrhane koše daril za plačilo. Besede staršev morajo biti zmeraj take, da se more otrok brezpogojno zanesti nanje in

prav s tem napetim otrokovim božičnim pričakovanjem se ne smemo igrati, ker bi bilo jako nevarno.

Ko bodo otroci večji, si bodo tudi že sami izmislili razna presenečenja in darila za starše, sestre, brate, prijatelje in prijateljice. Seveda se bodo želeli posvetovati s starši in tedaj je prilika za zgled, kako je dolžnost, da pomagamo drug drugemu. Otroci imajo radi prav velike načrte, ki naj izražajo njih ljubezen, vendar otroci ne zmorejo, da bi izvršili svoje načrte. Tedaj je že dobro, da vplivamo na otroke in jim povemo, naj si nikoli ne delajo večjih načrtov, kakor pa jih morejo izvesti. Dotični, ki mu otrok zaupa svoje tajne načrte, pa mora tajnost varovati, kot bi bila njegova lastna in mu pomagati, da more izvršiti vsaj deloma to, kar bi rad. — Darila in presenečenja otrok naj bodo večinoma izdelki njihovih samih, torej ne smejo pomeniti izdatkov. A če so izdatki potrebni, naj bodo majhni in starši naj dajo otrokom takrat kak dajm več, da bodo imeli tem več veselja z darili, ki jih bodo otroci dali drugim v veselje.

Čim bližje so božični dnevi, tem bolj so otroci v pričakovanju neugnani. Tako si moremo pojasniti tudi to, da se starši baš o praznikih pritožujejo, kako da so otroci nagajivi in sitni, ko sicer nikoli v letu. A nekaj mora početi otrok, da si vsaj malo razrahlja napetost dni v pričakovanju. Saj ni niti od daleč misliti, da bi bil kak otrok na sveti večer nalašč poreden in nagajiv. Najbolje je, da otroke v teh dneh pametno zaposlimo, da gremo v njimi večkrat po mestu, da se igramo in pogovarjamo z njimi.

Veseli v pričakovanju je pač največje in tisto, česar se ni, je najlepše, pravi pregovor. Vendar niso te besede v skladu z božičnim veseljem otroka. Ko je slednjič vendarle sveti večer s svojimi svetimi in čarobnimi skrivnostmi pri nas, tedaj se nenkrat sprosti veselje, ki se je v adventnih dneh počasi zbiral. Na sveti večer tako iznenada zažarijo oči otroka, tako blaženo se zaiskrijo, ko da bi sami angelci iz Betlehema gledali s temi očmi. In to je najčistejše in najbolj blaženo zadoščenje za starše, ki jim je božič prizadejal marsikako izredno skrb.

ZA BOŽIČNO MIZO

Puran z mesnim nadevom

Puran najprej dobro očistimo kakor ostalo perutnino in mu odstranimo drobovje. Prav na drobno sesekljamo puranova jetra in jih zmešamo s pravitako sesekljanim kosom hladne telečje pečene. Dodamo nekoliko glavice čebule, peteršilja in nekoliko očiščenih sardelic in to zmešamo s funtom nastrgane slanice. To zmes nekoliko oprazimo na 2 in 1/4 funta sirovega masla in pridamo še dve žemljici, katerima smo ostrgali skorjo, jih namočili v mleko in jih potem ocedili. Končno dodamo zmesi še 2 jajci, žlico drobno nasekljanih kaper in seveda nekoliko soli. S tem nadevom napolnimo puranovo golšo, katero potem zašijemo, purana pa pečemo na približno 5 funtov sirovega masla, pač, kakor je že velik. Razume se, da je treba pečenko pogosto polivati z maslom. Preden postrežemo s puranom, ga lepo okrasimo in oblijemo s sokom od pečene. Tistim, ki imajo radi nadev iz kostanja, napravimo tak nadev tako, da kostanju najprej odstranimo zunanjo lupino, nato še notranjo tako, da ga namakamo v slani vodi. Kostanj je treba nato osoliti in ga pražiti na maslu toliko časa, da postane napol me-

Newyorški državni pravnik, Thomas E. Dewey (na desni), ki je pred kratkim objavil, da bo kandidiral za predsedniško nominacijo na republikanski listi. Imel je že tudi svoj prvi kampanjski govor, in sicer v Minnesoti. Na levi je njegov kampanjski vodja, J. R. Sprague.

hek. Z njim potem nadevamo purana enako kakor s kakim drugim nadevom.

Čokoladni keksi

Vmesi na deski v testo 14 unč moke, 6 unč sladkorja, 14 unč masti, 1 jajce, žlico pecivnega praška, od pol limone sok in naribano lupino, 1 unčo čokolade in 2 unči zmletih orehov. Ko si testo dobro umesila, ga tenko raz-

valjaj in z obodi raznih oblik izreži. Nato pa na pomazani pekači in v ne prevroči pečici speči.

PRAKTIČNI NASVETI

Kostanj izlaska izdolbeš, (olupiš), če ga pristaviš v mrzli vodi in ga pol ure kuhaš.

Stare žemlje bodo kot sveže, če jih segreješ v pečici.

Električna peč reče Vesel božič

TRIKRAT NA DAN—SKOZI VEČ LET!

AVTOMATIČNA... HITRA... ČISTA... VARČNA!

✱ Za čim najbolj veseli božični podarite materi prednosti električnega kuhanja. Hitrost, čistost in priprave za brezskrbnost ji bodo prihranile ure dela... dale ji več časa za druge stvari. In tudi boljše kuha živila. Obedi bodo bolj okusni — bolj prijetni za celo družino — ker so živila kuhana v njihovih lastnih naravnih sokih.

Električne peči se prodajajo pri trgovcih za električne potrebščine, v trgovinah z železnino, v trgovinah s pohištvo in v department trgovinah ter pri Commonwealth Edison Company.

Kuhajte z elektriko

NA OBISK V STARO DOMOVINO

V Havre — Na morju — Veselo snidenje doma.

(Piše Mrs. Josephine Erjavec, Joliet, Ill.)

Drugo jutro smo morali vsi potniki zgodaj vstati in pravočasno vzeti vlak, ki nas popelje v Havre. Po nas je prišel agent francoske linije, ki je v hotelu vredil vse potrebno za nadaljno potovanje, na kar smo zasedli bus in taksi ter se odpeljali na postajo. — Pred seboj smo imeli dolgo potovanje in nehote se nam je vsiljevala misel, bomo li srečno prišli onkraj morja? — Na postaji je kar vrelo potnikov, vsak agent je imel svoje in stali smo kot na kaki razstavi, medtem ko se je naša ročna prtljaga peljala naprej. Kmalu ob prihodu Mr. Bratine, smo se tudi mi spravili na pariški vlak, ki je že čakal. Poiščemo si kupe, toda tudi tu smo bili v veliki gneči, kajti vse je bilo namenjeno isto pot kot mi, na isti parnik. Porterji so imeli težavne posle, prenašati prtljago na vlak. Posebno je bilo treba paziti da se vse skupaj ni zamešalo. V naš kupe je prišla naša prejšnja sopotnica Miss Marie Draz, ki je mnogo prepotovala z nami po Južni Srbiji in Dalmaciji in zopet smo si imeli mnogo povedati, ker se že precej časa nismo videli. — Po treh urah vožnje smo dospeli v Havre. Tukaj so nas zopet pregledali ter imeli naše potne liste v rokah, da je šlo vse hitreje od rok. Ljudstva se je kar trlo in premišljevala sem, kam vse to pojde, čeprav smo imeli največji francoski parnik. Toda, v kratkem času smo bili na parniku, kjer smo si poiskali svoje kabine in ukazali nosačem prinesiti vanje prtljago. Komaj sem si ogledala kabino, že sem spet imela skrbi z mojim velikim kovčgom, pa mi prihiti na pomoč Mr. Bratina, s katerim sem se podala zopet v pristanišče, da poiskati veliki kovček. Toda, ko so pregledali listine, so izjavili, da ni tu nobenega kovčega pod imenom Erjavec in da se ne spominjajo, da bi sploh kaj takega tje prišlo. Začelo me je v resnici skrbeti. Hitro se odpravimo nazaj na parnik, kajti sirena je že dajala znake za dvig prehoda na parnik. Tukaj sem imela še samo eno upanje, dobiti svoj kovček na parniku. Šli smo od predora do predora in celo gori v drugi in prvi razred, kjer je bilo mnogo kovčegov. Pregledovala sem tu in tam, pa zopet ni bilo nič. Šla sem na informacijsko okno, zopet nič. Toda, obljubili so mi, da bodo sami vse še enkrat dobro pregledali. Bila sem že tako v skrbeh, da sem nameravala brzojaviti v Ljubljano, da preiščejo vse postaje od Ljubljane do Havre, kajti zdela se mi je, da je mogoče kovček ostal v Baslu, pa so mi odgovorili, da za to je še dovolj časa. Kar udala sem se v uso in se tolažila, da se nam to ne godi prvič in ni nič novega, saj smo morali leta 1914, ko se je začela svetovna vojna, pustiti vsi prtljago v Parizu in se obrniti proti Ameriki brez nje. Zato sem si rekla, če je sedaj namenjena prav taka usoda, pa naj bo, drugega mi pač ni bilo storiti.

Vsi skupaj smo nato še enkrat šli na krov parnika Normandie, kajti bližal se je čas odhoda, čas, ko se bomo poslovili od Evrope. Začelo je po malem deževati in zdela se mi je, kot da se nam že v naprej obljublja slabo vreme. Gledali smo v pristanišče in opazovali druge parnike, ki so tudi imeli v kratkem odpluti. Videli smo tudi veliki parnik Pariz in kar veselo smo bile, ko smo ga zagledale, kakor da pozdravljamo starega prijatelja. Pred 11 smo se namreč na obe strani vozili s tem parnikom in smo srečno prevozili veliko voznikov Bog ve, če nas bo Normandie tako srečno pripeljala? — Tedaj se mi vsilijo v spomin dogodki, ki sem jih doživela na parniku Pariz pred 11 leti. Bili smo ravno sredi oceana, ko se parnik sunkoma ustavi. Dva mornarja sta takoj odveslala s čolnom, iskalci trupla nekega bogataša, ki je ravno prejel sporočilo po radiogramu, da so mu delničarji propadle. To ga je tako pretlo in zmešalo, da je skočil v morje. Njegova sestra, ki je bila tudi z njim, se je vsilila tega silno jokala. Ob tem, ko se je parnik tako hitro ustavil, je nastalo na parniku sili no vznemirjenje. Oni, ki so bolni ležali po kabinah, so prihiti ven le za silo obkličeni, v strahu misleč, da se potapljamo. Po brezuspešnem iskanju utopljenčevega trupla, smo zopet nadaljevali svojo vožnjo in se močno odahnilo, da ni bilo hujšega. — Vse to mi je nehote prišlo na misel, ko sem gledala parnik Pariz v pristanišču, kateri je nedolgo potem dočkal žalostno usodo, da je zgorel. Bilo je 22. septembra, ob 5 uri popoldne, ko nazadnje dajo s sireno znamenje za odhod. Počasi so manjši čolni pomagali parniku da je prišel malo iz pristanišča in že smo bili na odprtem morju. Ko smo se oddaljevali od obrežja, sem pogledala okoli po sopotnikih in skoro vsak je imel solze v očeh. Tudi menoj je premagalo, kajti čudna čustva obdajajo človeka v takih trenutkih in razna vprašanja silijo na dan, zlasti to, če se še kdaj vidimo z dragimi domačimi, če še kdaj stopimo na evropska tla. Takrat so mi bili pred očmi vsi veseli dogodki, katere sem preživela na evropskih tleh, zlasti oni, katere sem preživela v domovini. Kar dušilo je v grlu in najraje bi bila na glas se razjokala in dala tako duška notranjim občutkom. — Kakor smo bili pred tremi meseci vsi veseli in razigrani, ko smo se pripeljali v evropsko pristanišče, prav tako nas je sedaj ob odhodu trla žalost, kajti zapuščali smo naše drage in Bog le sam ve, če jih bomo še kdaj videli. — Bili smo že daleč od obale in čedalje manjši so se nam videli parniki, katere smo malo prej pustili v pristanišču. Še enkrat zakličemo z Bogom domovina, z Bogom Evropa, Bog daj, da srečno pridemo na naš dom! — Tovre, kajti zdela se mi je, da je mogoče kovček ostal v Baslu, pa so mi odgovorili, da za to je še dovolj časa. Kar udala sem se v uso in se tolažila, da se nam to ne godi prvič in ni nič novega, saj smo morali leta 1914, ko se je začela svetovna vojna, pustiti vsi prtljago v Parizu in se obrniti proti Ameriki brez nje. Zato sem si rekla, če je sedaj namenjena prav taka usoda, pa naj bo, drugega mi pač ni bilo storiti.

Že takoj prvi večer po treh urah, se parnik ustavi in naložili smo angleške potnike, katere je pripeljal mali čoln od angleške obale. Bilo je zopet isto vrvenje, tekanje in (Dalje na 4. strani)

